

Mechorost jako predátor? Věda fotogenická ukazuje krásu vědy i její humor

4.12.2025 - Luděk Svoboda | Akademie věd České republiky

Fotografie tobolky mechu, která při zvětšení připomíná dravce, ovládla letošní ročník soutěže Věda fotogenická. Vítězný snímek s názvem Anglermoss ukazuje, že výzkumy odhalují nové poznatky i estetickou krásu skrytou lidskému oku. Vernisáž v Galerii Věda a umění na Národní třídě v Praze představila 3. prosince 2025 čtyři desítky vybraných fotografií.

Výzkum může být nejen zdrojem nových poznatků, ale také vizuální krásy. Potvrzují to i snímky, které se utkaly v soutěži Věda fotogenická, kterou každoročně vyhlašuje Akademie věd ČR pro své zaměstnance a zaměstnankyně. V letošním, dvanáctém ročníku se sešlo celkem 238 fotografií od 81 soutěžících z 26 pracovišť. Odborná porota vybrala 40 nejlepších, jež spolu tvoří výstavu v Galerii Věda a umění na Národní třídě v Praze.

„Výstava nabízí pohled do světa výzkumů v laboratořích, badatelnách i do každodenní práce nejen vědců, ale všech pracovníků. Díky fotografii tento svět získává novou a často překvapivou podobu,“ uvedl na vernisáži místopředseda Akademie věd ČR Ondřej Beránek. Zdůraznil, že fotografie dokáže zachytit děje, které jsou příliš rychlé nebo příliš jemné na to, abychom je vnímali pouhým okem: „Přibližuje nám struktury a jevy, které běžně nevnímáme. Zároveň oslovuje i ty, kteří se vědě nevěnují. V dnešní vizuální době je takový jazyk obzvlášť důležitý. Obraz totiž může být jedním z mostů mezi složitostí vědeckého poznání a veřejností.“

Dlouholetá předsedkyně poroty Markéta Pravdová připomněla, že soutěž před více než dekádou iniciovalo Fórum Věda žije!. „Jejím prostřednictvím jsme chtěli podpořit propagaci a popularizaci výzkumů, což se dlouhodobě daří. Fotografie navíc žijí svůj druhý život v reprezentativním kalendáři.“ V minulých letech překročila Věda fotogenická také hranice Česka a potěšila zájemce až na Tchaj-wanu. Vloni se u příležitosti deseti let trvání soutěže představila v Poslanecké sněmovně PČR.

Anglermoss: Tobolka, která se promění v predátora

Vítězem hlavní kategorie Vědy fotogenické se letos stal snímek *Anglermoss* od Tomáše Figury z Botanického ústavu AV ČR. Autor zachytil rodozměnu mechorostů – téma, které je kvůli své složitosti postrachem nejednoho studenta botaniky. Fotografie ukazuje štět s tobolekou mechu po uvolnění výtrusů. Obústí tobolky připomíná zuby hlubinného predátora, který se chystá ulovit svou kořist. Tou je na obrázku klíčící pyl slézu lesního, jenž se do záběru připletl náhodou.

„Fotografování mě baví, ať už pořizuji snímky pro výzkum, nebo jen tak pro radost nebo do soutěží,“ řekl Tomáš Figura při převzetí ocenění.

Druhé místo obsadil Jaromír Kopeček z Fyzikálního ústavu AV ČR se snímkem *Tištěno v titanu*, který přibližuje povrch medicínské titanové slitiny Ti6Al4V po chemické úpravě. Třetí příčku získala Lucie Najmanová z Mikrobiologického ústavu AV ČR za snímek *Život po životě*. V něm ukazuje půdní bakterie streptomycety – tvůrce biologicky aktivních látek, pigmentů i charakteristické vůně mokré hlíny.

Humor se nám lepí na paty

„Kromě hlavní kategorie představuje soutěž i originální vedlejší kategorii, která se každý rok mění,“

vyzdvihla Markéta Pravdová. Letošní téma *Vědci a smysl pro humor* nabídlo odlehčený, hravý pohled do zákulisí vědeckého prostředí. Lovci snímků mohli zachytit situační komiku, úsměvné momenty i kreativní nadsázku, která je běžnou, ale málo viditelnou součástí každodenní práce v laboratořích či v terénu.

První místo získal Václav Křišťufek z Biologického centra AV ČR se snímkem *Sweet dreams with bee(r/s)*. Nadšený popularizátor a nositel medaile Vojtěcha Náprstka za zásluhy v popularizaci vědy se při vyhlášení výsledků rozpovídal, za jakých okolností jeho fotografie vznikala. „Byl jsem na včelnici a na jednom keříku visel plný ‚pytel‘ včel. Volal jsem kolegovi, aby přijel a vyfotil mě s nimi. Včelky ale byly unavené a z keříku ‚kecly‘ do trávy. Lehl jsem si k nim a postavil do záběru i láhev s pivním ležákem. Šlo o moment, vteřinu, která přinesla hezkou fotku,“ popsal Václav Křišťufek.

Druhé místo obsadil Pavel Lisý z Geologického ústavu AV ČR za fotografii *V pithosu*, jako třetí se umístil Jiří Frolec z Ústavu přístrojové techniky AV ČR se snímkem *Levitující parník*.

Cenu Akademické rady AV ČR získal Michal Filippi z Geologického ústavu AV ČR za *Slunce v hornině*. Ocenění za vědní oblasti si odnesli Pavol Gajdoš z Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, Tomáš Figura z Botanického ústavu AV ČR a Jitka Walterová z Ústavu dějin umění AV ČR.

Ve veřejném online hlasování na Facebooku Akademie věd ČR zvítězila fotografie *Zamilovat si práci* od Petry Dragonidesové z brněnského Archeologického ústavu AV ČR.

Výstava potrvá do konce ledna

Výstavu Věda fotogenická 2025 můžete navštívit od 4. prosince 2025 do 30. ledna 2026 v Galerii Věda a umění v hlavní budově Akademie věd ČR, Národní 3, Praha. Otevřená je každý všední den od 10 do 18 hodin a vstup je zdarma.

Připravil: Luděk Svoboda, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Foto: Jana Plavec, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Text a fotografie jsou uvolněny pod svobodnou licencí Creative Commons.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Mechorost-jako-predator-Veda-fotogenicka-ukazuje-krasu-vedy-i-jeji-humor-00001>